

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра терапевтичних та хірургічних дисциплін

Перший проректор

Шестко М.А.

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА КУРСУ ТЕМАТИЧНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІКАРІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні аспекти охорони праці в галузі охорони здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Розробник

Фролов Ю. А.

Завідувач кафедри розробника

Зак М.Ю.

Керівник проектної групи

Клименко М.О.

Директор інституту післядипломної освіти

Директор медичного інституту

Норд Г.Л.

Грищенко Г.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

1. Опис циклу

Найменування циклу	«Сучасні аспекти охорони праці в галузі охорони здоров'я»
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	222 «Медицина»
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів – Всього годин	16 годин 9 годин 53 78
Відсоток аудиторного навантаження	32,0%
Мова викладання	українська

2. Мета та завдання циклу

Мета, завдання та результати навчання на циклі

1.1. Метою викладання циклу ТУ «Сучасні аспекти охорони праці в галузі охорони здоров'я» є поглиблення і удосконалення знань лікарів-слухачів з актуальних питань охорони праці у медицині, а також виховання культури безпеки для забезпечення ефективного управління охороною праці в медичній галузі, створення сприятливих умов виробничого середовища і безпеки праці згідно з чинними законодавчими та нормативно-правовими актами для реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я медичних працівників.

1.2. Основними завданнями циклу є удосконалення знань лікарів-курсантів із забезпечення збереження життя, здоров'я і працездатності медичних працівників у виробничих умовах шляхом застосування комплексу законодавчих, організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та інших заходів, виховання морально-етичних цінностей, спрямованих на профілактику виробничого травматизму та виникнення професійних і виробничо обумовлених захворювань.

1.3. Результати вивчення Програми.

По закінченню програми курсан повинен знати основні положення законів України:

- а. Конституція України. Основний закон від 28.06.1996.
- б. Кодекс законів про працю України. Закон № 322-VIII від 10.12.71.
- в. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.92.
- г. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-XII від 24.02.94.
- д. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» № 1232 від 30 листопада 2011 року.
- е. Постанова Кабінету Міністрів України №1662 від 08.11.2000 «Про затвердження переліку професійних захворювань».
- ж. Постанова Кабінету Міністрів України № 442 від 1.08.1992 «Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці».

Вміти:

- з. Організувати проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів охорони праці медичних працівників.
- и. Оцінити професійні ризики.
- к. Планувати та організувати проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо професійних, виробничо обумовлених і внутрішньо лікарняних хвороб.

- л. Обробляти соціальну, економічну та медичну інформації.
- м. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- н. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та колективу), у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- о. Провести розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Контингент: лікарі-організатори охорони здоров'я, лікарі різних лікарських спеціальностей і рівнів лікувальних установ.

Проходження циклу тематичного удосконалення протягом двох тижнів, згідно наказу МОЗ України від 22.02.2019 № 446, дає можливість лікарям здобути 50 балів безперервного професійного розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни «Сучасні аспекти охорони праці в галузі охорони здоров'я»

Назви блоків і тем	Кількість годин				
	Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС	
				Індивідуальні з викладачем	Самост.
Блок 1. «Сучасні аспекти охорони праці в галузі охорони здоров'я»					
1. Правові та організаційні питання охорони праці. Організація охорони праці в медичних установах.	11	4			7
2. Значення гігієни та фізіології праці для створення безпечних умов праці	11	4			7
3. Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників.	7	2			5
4. Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників	7	2			5
5. Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік.	7	2			5
6. Основи виробничої безпеки медичних працівників	7	2			5
7. Правові та організаційні питання охорони праці. Організація охорони праці в медичних установах.	10		3		7
8. Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників. Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників	9		3		6
9. Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік. Основи виробничої безпеки медичних	9		3		6

працівників. Проведення «самоаудиту» системи охорони праці у лікувальному закладі					
Підсумковий контроль. Залік					
Усього годин:	78	16	9		53

3. Тематичний план лекцій

№	Тема лекції	Години	Викладач
1	Правові та організаційні питання охорони праці. Організація охорони праці в медичних установах. 1. Законодавча та нормативна база України про охорону праці. 2. Основні законодавчі акти про охорону праці. 3. Основні положення законодавства України про працю та охорону праці. 4. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві.	4	PhD Фролов Ю. А.
2	Значення гігієни та фізіології праці для створення безпечних умов праці 1. Основи фізіології праці. Гігієна праці, її значення. 2. Робоча зона, та мікроклімат робочої зони. Параметри мікроклімату. 3. Вплив параметрів мікроклімату на самопочуття людини 4. Загальні заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату	4	PhD Фролов Ю. А.
3	Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників. 1. Перелік професійних шкідливостей при виконанні функціональних обов'язків лікаря. Правила виробничої санітарії, протиепідемічного режиму та особистої гігієни працівників дезінфекційних установ і підрозділів. 2. Техніка безпеки персоналу кабінетів і відділень променевої діагностики і терапії. Особливості впливу сучасних лазерних апаратів. 3. Правила техніки безпеки у відділеннях гіпербаричної оксигенації, клініко-діагностичних лабораторіях, фізіотерапевтичних відділеннях, при роботі із стерилізаційними установками. 4. Особливості захисту від впливу професійних шкідливостей у роботі персоналу стоматологічних спеціальностей. Охорона праці. Гігієнічні правила.	2	PhD Фролов Ю. А.
4	Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників 1. високе нервово-емоційне напруження, пов'язане з почуттям співпереживання, відповідальності за здоров'я та життя хворого; 2. контакт з інфекційними хворобами, небезпека	2	PhD Фролов Ю. А.

	<p>зараження та травматизації під час проведення маніпуляцій, обстежень, операцій, перебування в середовищі, де мешкають носії та переносники захворювань;</p> <p>3. несприятливе за своїми хімічними та фізичними властивостями навколишнє середовище на робочому місці (дискон-фортний мікроклімат, атмосферний тиск, який часто змінюється, забруднення повітря та предметів лікарськими, анестезувальними, дезінфекційними та іншими хімічними речовинами, вплив іонізуючих випромінювань, електромагнітних полів радіочастот, квантових (лазерного та ін.) випромінювань, ультразвуку, шуму, вібрації та інших несприятливих фізичних чинників);</p> <p>4. порушення фізіологічно оптимальної структури режиму дня, що пов'язані з працею в нічний та позаурочний час, із станом емоційного напруження, що утруднює повне відключення від професійно-службових справ після завершення робочого дня.</p>		
5	<p>Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік.</p> <p>1. постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1112 ПОРЯДОК розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві</p> <p>2. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків</p> <p>3. Обовязки лікувального закладу при розслідуванні нещасних випадків</p> <p>4. Порядок утворення комісії з розслідування нещасного випадку</p>	2	PhD Фролов Ю. А.
6	<p>Основи виробничої безпеки медичних працівників знати основи виробничої безпеки в лікувально-профілактичних закладах</p> <p>1. правила безпечної експлуатації електричного обладнання в лікувально-профілактичних закладах;</p> <p>2. дія та можливі наслідки ураження людини електричним струмом;</p> <p>3. основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту;</p> <p>4. правила пожежної безпеки;</p> <p>5. організація заходів протипожежної і електробезпеки в лікувально-профілактичних закладах;</p> <p>6. принципи розробки інструкції з охорони праці для медичних працівників</p>	2	PhD Фролов Ю. А.
7	Всього:	16	

4. Тематичний план семінарів

№	Тема семінару	Години	Викладач
1	Правові та організаційні питання охорони праці. Організація охорони праці в медичних установах.	3	PhD Фролов Ю. А.
2	Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників. Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників	3	PhD Фролов Ю. А.
3	Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік. Основи виробничої безпеки медичних працівників. Проведення «самоаудиту» системи охорони праці у лікувальному закладі	3	PhD Фролов Ю. А.
4	Всього:	9	

5. Тематичний план занять самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Правові та організаційні основи охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Правові основи охорони праці. Законодавство України з охорони праці, основні положення. Міжнародні документи та міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Державна служба України з питань праці, її структура та функції.	7
2.	Організація охорони праці в медичних установах та закладах вищої медичної освіти. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі. Наказ МОЗ №268 від 30.09.94 “Про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я”. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в медичних установах. Служба охорони праці лікувальнопрофілактичного закладу (ЛПЗ), її структура, чисельність, основні завдання і функції. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Комісія з питань охорони праці в медичних установах, основні завдання та права. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи. Планування заходів з охорони праці	7
3	Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці. Гігієна та фізіологія праці – визначення, мета, задачі, методи досліджень. Класифікація небезпечних і шкідливих виробничих чинників. Основні фізіологічні ознаки фізичної та розумової праці. Фізіологічні зміни, що відбуваються в органах і системах організму людини при виконанні праці. Працездатність людини, динаміка і причини її зміни протягом робочого дня. Фізіологічна суть втоми, існуючі теорії і сучасне розуміння механізму її виникнення. Шляхи попередження розвитку втоми	5
4	Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків	5

	медичних працівників. Класифікація праці медичних працівників. Психофізіологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників. Фізичні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників. Хімічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників. Біологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.	
5.	Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників. Гігієнічні особливості умов праці та стану здоров'я лікарів різного профілю (хірургічного, терапевтичного, стоматологічного та ін.). Особливості професійної та виробничо обумовленої захворюваності медичних працівників. Основні методи та критерії санітарно-гігієнічного оцінювання умов праці медичних працівників.	5
6.	Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік. Основний зміст Постанов Кабінету Міністрів України № 1232 від 30.11.2011 р. “Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві”, №270 від 22.03.01 р. “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невикробничого характеру” та № 1662 від 8.11.2000 р. “Про затвердження переліку професійних захворювань”. Методика розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві. Методика розслідування та обліку нещасних випадків невикробничого характеру.	5
7.	Гігієна та охорона праці в медичних закладах. Гігієнічні вимоги до проектування та забудови лікувально-профілактичних закладів. Вимоги безпеки під час експлуатації основного медичного обладнання. Заходи щодо зниження фізичного та нервово-психічного навантаження медичних працівників. Наукова організація праці в ЛПЗ. Гігієнічне виховання та санітарна освіта. Заходи щодо зменшення несприятливої дії фізичних чинників на організм медичних працівників.	7
8.	Охорона праці в окремих структурних підрозділах ЛПЗ та вищих медичних навчальних закладах. Охорона праці медичного персоналу в окремих структурних підрозділах ЛПЗ (хірургічного, інфекційного, фізіотерапевтичного, патологоанатомічного, психіатричного та інших), а також при роботі з медичним обладнанням. Основні нормативні документи, що регламентують ці питання.	6
9.	Основи виробничої безпеки медичних працівників. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів в ЛПЗ. Електробезпека, безпечна експлуатація електричного обладнання в ЛПЗ. Основи пожежної безпеки. Державний пожежний нагляд, основні нормативні документи, що його регламентують.	6
10	Всього:	53

6. Література

1. Охорона праці в медичній галузі : навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. – К. : ВСВ “Медицина”, 2015. – 208 с.
2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 288 с.
3. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: Навчально-методичний посібник/ упор.: О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, Г.А. Шкурко та ін.- Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А.,

2012. – 232 с.

4. Гігієна праці: Підручник /Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл-кор. НАМН України проф. О.П.Яворовського.- К.: ВСВ “Медицина”, 2011.- 904с.

Допоміжні:

1. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник/ За ред. В.Ф. Москаленка, О.П. Яворовського. – К.: “Медицина”, 2009. – С.6-56.
2. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник /За ред. В.Ф.Москаленка, О.П.Яворовського. – К.: «Медицина», 2009. – 176 с.
3. Конституція України. Основний закон від 28.06.1996.
4. Кодекс законів про працю України. Закон № 322-VIII від 10.12.71.
5. Закон України “Про охорону праці” від 14.10.92.
6. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” № 4004-XII від 24.02.94.
7. Закон України “Про колективні договори та угоди”№ 1874 від 24.12.95.
8. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”№ 1423 від 13.09.2000.
9. Закон України “Про адміністративні порушення” № 8074-10 від 07.12.84.
10. Основи законодавства України про охорону здоров’я № 2802-XII від 19.11.92.
11. Закон України “Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань” № 15/98-ВР від 14.01.1998.
12. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012.
13. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” № 2245-III від 18.01.2001.
14. Закон України Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки № 1708-VII від 20.10.2014.
15. Закон України “Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ” № 1972-XII від 12.12.1991.
16. Закони України “Про протидію захворюванню на туберкульоз” № 2586-III від 05.07.2001.
17. Постанова Кабінету Міністрів України “Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві” № 1232 від 30 листопада 2011 року.
18. Постанова Кабінету Міністрів України №1662 від 08.11.2000 “Про затвердження переліку професійних захворювань”.
19. Постанова Кабінету Міністрів України № 442 від 1.08.1992 “Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці”.
20. Постанова Кабінету Міністрів України № 559 від 23.05.2001 “Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов’язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок”.
21. Постанова КМ України № 637 від 29.04.13 р. “Про затвердження Державної цільової соціальної програми профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів на період до 2016 року”.
22. Постанова КМ України № 955 від 05.11.2013 “Про затвердження нормативно-правових актів щодо захисту від зараження ВІЛ-інфекцією при виконанні професійних обов’язків”.
23. Постанова КМ України № 148 від 17.03.2015 “Про затвердження Порядку підтвердження зв’язку зараження ВІЛ-інфекцією з виконанням працівником своїх професійних обов’язків”.
24. Наказ МОЗ України № 268 від 30.09.94 “Про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров’я України”.
25. Наказ МОЗ України №133 від 25.03.2003 “Про затвердження Переліку спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати остаточний діагноз

- щодо професійних захворювань”.
26. Наказ МОЗ України №614 від 13.12.2004 “Про затвердження Порядку складання та вимоги до санітарно-гігієнічних характеристик умов праці”.
  27. Наказ МОЗ України №246 від 21.05.2007 року “Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій”.
  28. Наказ МОЗ України №256 від 29.12.93 “Перелік робіт з шкідливими або небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок”.
  29. Наказ МОЗ України №276 від 10.12.93 “Граничні норми піднімання і переміщення важких речей жінками”.
  30. Наказ МОЗ України №46 від 31.03.94 “Перелік важких робіт з шкідливими або небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці неповнолітніх”.
  31. Наказ МОЗ України №59 від 22.03.1995 “Граничні норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми”.
  32. Наказів МОЗ України № 955 від 05.11.2013 “Порядок проведення екстреної постконтактної профілактики ВІЛ-інфекції у працівників при виконанні професійних обов’язків”.
  33. Наказ МОЗ України “Про введення оперативного контролю за станом охорони праці в установах, закладах та на підприємствах системи МОЗ України” № 444 від 01.11.2001.
  34. “Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу”, затверджена наказом МОЗ України № 248 від 08.04.2014.
  35. Наказ Держнаглядохоронпраці України № 15 від 26.01.05 “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”.
  36. Наказ Держнаглядохоронпраці України № 15 від 26.01.05 “Перелік робіт з підвищеною безпекою”.
  37. Наказ Держнаглядохоронпраці України № 255 від 15.11.04 “Типове положення про службу охорони праці”.
  38. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України № 260 від 08.06.01 “Про затвердження форми трудового договору між працівниками і фізичною особою та порядку реєстрації трудового договору між працівниками і фізичною особою”.
  39. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). – Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. – 125 с.
  40. ДСН 3.3.6.039-99 “Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації”.
  41. ДСН 3.3.6.037-99 “Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку”.
  42. “Санитарные нормы допустимого шума, создаваемого изделиями медицинской техники в помещениях лечебно-профилактических учреждений” № 3057-84.
  43. ДСН 3.3.6.042-99 “Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень”.
  44. ДБН В.2.5-28-2006 “Природне та штучне освітлення”.
  45. СН 4557-88 “Санитарные нормы ультрафиолетового излучения в производственных помещениях”.
  46. Санитарные нормы и правила устройства и эксплуатации лазеров (утв. Главным государственным санитарным врачом СССР 31 июля 1991 г. № 5804-91).
  47. ДСН 3.3.6.096-02 “Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів”.
  48. ДСанПіН 3.3.2.007-98 “Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин”.
  49. ГОСТ 12.0.003-74 ССБТ “Опасные и вредные производственные факторы. Классификация”.
  50. ГОСТ 12.1.007-74 ССБТ “Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности”.
  51. ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ “Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны”.
  52. ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ “Пожарная безопасность. Общие требования”.

53. ГОСТ 12.1.010-76 ССБТ “Взрывоопасность. Общие требования”.
54. ГОСТ 12.1.012-90 ССБТ “Вибрационная безопасность. Общие требования”.
55. ГОСТ 12.1.029-80 ССБТ “Средства и методы защиты от шума. Классификация”.
56. ГОСТ 12.1.030-81 ССБТ “Электробезопасность. Защитное заземление, зануление”.
57. ГОСТ 12.1.044-89 ССБТ “Пожаровзрывоопасность веществ и материалов”.
58. ГОСТ 12.4.013-85 Е ССБТ “Очки защитные. Общие технические условия”.
59. ГОСТ 12.4.026-76 ССБТ “Цвета сигнальные и знаки безопасности”.
60. ГОСТ 12.4.034-85 ССБТ “Средства индивидуальной защиты органов дыхания. Классификация и маркировка”.
61. ГОСТ 12.4.124-83 ССБТ “Средства защиты от статического электричества. Общие технические требования”.
62. ГОСТ 12.4.068-79 ССБТ “Средства индивидуальной защиты дерматологические. Классификация и общие требования”.
63. ГОСТ 12.4.115-82 ССБТ “Средства индивидуальной защиты работающих. Общие требования к маркировке”.
64. ГОСТ 23134-78 “Уборы головные медицинские. Технические условия”.
65. ГОСТ 24760-81 “Халаты медицинские женские. Технические условия”.
66. ГОСТ 25194-82 “Халаты медицинские мужские. Технические условия”.
67. ДСТУ 2293-99 “Охорона праці. Терміни та визначення основних понять”.
68. ДСТУ-П OHSAS 18001-2006 “Системи управління безпекою та гігієною праці. Вимоги”.
69. ДСТУ-П OHSAS 18002-2006 “Система управління безпекою та гігієною праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001”.
70. ДСТУ 2299-93 “Засоби індивідуального захисту органів дихання. Терміни та визначення”.
71. ДСТУ 3038-95 “Гігієна. Терміни та визначення основних понять”.
72. ДСТУ 2272:2006 “Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять”. – К.: Держспоживстандарт, 2007. – 28 с.
73. ДБН В.2.2-9:2009 “Громадські будинки та споруди”.
74. ДБН В 2.2-10-01 “Проектування закладів охорони здоров’я”.
75. ДБН В.2.5-67:2013 “Опалення, вентиляція та кондиціонування”.
76. ДБН В.1.1-31:2013 “Захист територій, будинків і споруд від шуму”.
77. СП 2813-83 “Правила и нормы применения открытых радиофармацевтических препаратов в диагностических целях”.
78. СП 2672-83 “Єдині санітарні правила для підприємств (виробничих об’єднань), цехів та ділянок, призначених для використання праці інвалідів та пенсіонерів за старістю”.
79. ГР 2049-79 “Гігієнічні рекомендації до раціонального працевлаштування вагітних жінок”.
80. Наказ МОН України № 563 від 01.08.01 “Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти”.
81. ДНАОП 0.00-1.21-98 “Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів”.
82. НАОП 9.1.50-1.02-59 “Правила з санітарії при роботі в протитуберкульозних установах системи Міністерства охорони здоров’я СРСР”.
83. НАОП 9.1.50-1.04-64 “Правила обладнання і експлуатації приміщень патологоанатомічних відділень і моргів (патогістологічних і судово-гістологічних лабораторій) лікувально-профілактичних і судово-медичних установ, інститутів та навчальних закладів”.
84. НПАОП 85.11-1.06-70 (НПАОП 85.11-1.06-70) “Правила обладнання, експлуатації та техніки безпеки фізіотерапевтичних відділень (кабінетів)”.
85. НПАОП 85.14-1.08-79 (НПАОП 85.14-1.08-79) “Правила з охорони праці працівників дезінфекційної справи та з утримання дезінфекційних станцій, дезінфекційних відділів, відділень профілактичної дезінфекції санітарно-епідеміологічних станцій, окремих дезінфекційних установок”.
86. НПАОП 85.14-1.09-81 (НПАОП 85.14-1.09-81) “Правила устройства, техники безопасности, производственной санитарии, противоэпидемического режима и личной гигиены при работе в лабораториях (отделениях, отделах) санитарно-эпидемиологических учреждений системы

- Министерства здравоохранения СССР”.
87. НАОП 9.1.50-1.10-84 (НПАОП 85.11-1.10-84) “Правила з техніки безпеки при експлуатації виробів медичної техніки в установах охорони здоров’я. Загальні вимоги”.
  88. НАОП 9.1.50-1.13-59 (НПАОП 85.11-1.13-59) “Правила обладнання і експлуатації інфекційних установ (інфекційних відділень, палат), а також охорони праці персоналу цих установ”.
  89. НАОП 9.1.50-1.15-69 “Санітарні правила проектування, обладнання, експлуатації та утримання виробничих і лабораторних приміщень, які призначені для проведення робіт з ртуттю, її сполуками та приладами”.
  90. НАОП 9.1.50-2.01-70 (ОСТ 42-21-11-81) “Кабінети і відділення променевої терапії. Вимоги безпеки”.
  91. НАОП 9.1.50-2.02-3 (ОСТ 42-21-15-83) “Кабінети рентгенодіагностичні. Вимоги безпеки”.
  92. НАОП 9.1.50-2.08-86 (ОСТ 42-21-16-86) “Відділення, кабінети фізіотерапії. Загальні вимоги безпеки”.
  93. НАОП 9.1.50-3.01-88 (НПАОП 85.0-3.01-88) “Галузеві норми безплатної видачі спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, а також норм санітарного одягу і санітарного взуття працівникам установ, підприємств і організацій системи охорони здоров’я”.
  94. НАОП 9.1.50-5.01-88 “Типова інструкція з охорони праці при проведенні робіт з лазерними апаратами”.
  95. НАОП 9.1.50-5.02-88 “Типова інструкція з охорони праці для персоналу операційних блоків”.
  96. НАОП 9.1.50-5.04-85 “Типова інструкція з техніки безпеки і виробничої санітарії для персоналу радіодіагностичних підрозділів лікувально-профілактичних установ”.
  97. НАОП 9.1.50-5.05-84 “Типова інструкція з техніки безпеки і виробничої санітарії для персоналу рентгенодіагностичних кабінетів лікувально-профілактичних установ системи міністерства охорони здоров’я СРСР”.
  98. НАОП 9.1.50-5.07-85 “Типова інструкція з техніки безпеки при обслуговуванні і ремонті будинків та споруд”.
  99. НАОП 9.1.50-5.08-85 “Типова інструкція з техніки безпеки при роботі в стерилізаційних установках”.
  100. НАОП 9.1.50-6.03-88 (ГМВ 42-21-26-88) “Галузеві методичні вказівки. Відділення гіпербаричної оксигенації. Правила експлуатації і ремонту”.
  101. НАОП 9.1.50-6.04-91 “Методичні рекомендації щодо поліпшення умов праці медичних працівників, які зайняті ультразвуковою діагностикою”.
  102. НПАОП 0.00-1.28-10 “Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин”.
  103. Гігієна праці (методи досліджень та санітарно-епідеміологічний нагляд). /За ред. А.М.Шевченка, О.П.Яворовського.– Вінниця: НОВА КНИГА, 2005.- 528с.
  104. Гигиена и охрана труда медицинских работников /В.И. Свидовый, Е.Е. Палишкина - СПб.: Издательство СПб ГМА им. И.И.Мечникова, 2006. - 90 с.
  105. Конвенції МОП з гігієни і охорони праці.

7. Інформаційні ресурси

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство охорони здоров’я України <http://moz.gov.ua/ua/portal/>.
5. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>.
6. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
8. Державна служба України з питань праці <http://dsp.gov.ua/>.

9. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.

10. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.